

Isa Sports lokale keurder in en rond Turkije:

'Deze kunstgrasmarkt groeit volop, in tegenstelling tot de gestabiliseerde Nederlandse markt'

De Nederlandse markt voor kunstgrasaanleg neemt sinds vorig jaar niet langer toe, maar af. De markt voor renovatie van kunstgras neemt echter toe. Andere delen in de wereld beginnen zich nu te roeren: Turkije en de landen rond Turkije bijvoorbeeld. Maar kwalitatief is in dit gebied nog een grote slag te slaan, zo weet Kiwa Isa Sport. Daarom is er een fulltime, lokale Kiwa Isa Sport-inspecteur actief vanuit Istanbul.

Auteur: Santi Raats

Vanaf 2005 heeft Kiwa Isa Sport al internationale vestigingen. Het begon met Isa Sport Nordic, die de Scandinavische landen van veld- en laboratoriumtesten voorzag. Inmiddels zit het testinstituut over de hele wereld. In de verschillende regio's heeft Kiwa Isa Sport contact met een plaatselijke persoon die onder contract staat als commerciële vertegenwoordiger. Hij of zij onderhoudt het

contact met de lokale producenten, aannemers en sportbonden. Wanneer een veld getest moet worden, vliegt normaliter een van de zestien Isa Sport-specialisten in vanuit Nederland. De Turk Cemil Nadir Sahin is een van de eerste lokale vertegenwoordigers die tevens geaccrediteerd is voor het uitvoeren van veldtesten.

De Turkse keurmeester

Cemil was voorheen ook een commerciële vertegenwoordiger, maar is sinds 2012 de plaatselijke keurmeester van Kiwa Isa Sport in Turkije en omgeving. Hij is geaccrediteerd om velden op de Fifa-, IRB- en FIH-normen te testen. Sinds zijn accreditatie en het moment dat Cemil over alle gereedschappen beschikt, traceert hij niet alleen

ducent René van Bremen, businessunit-manager international: 'Naast Turkije en Scandinavië hebben we ook in Thailand geaccrediteerde inspecteurs. Zij zijn echter qua opleiding en uitrusting nog niet zo ver als Cemil. De rest van de wereld bedienen we vanuit Arnhem, maar het blijft onze droom om geaccrediteerde inspecteurs met testgereedschap te hebben op alle plekken waar voldoende marktvolume is.'

Ontwikkeling Turks kwaliteitssysteem

Turkije legt jaarlijks tegen de honderd kunstgrasvelden aan. Zestig tot zeventig procent daarvan betreft Fifa One- of -Two Star-velden. Deze worden aangelegd in opdracht van het ministerie van sport. De rest van de velden heeft geen Fifa-status. Er wordt nog een fikse groei verwacht in het land. De overheid en met name de Turkse voetbalbond zijn in een fors tempo subsidies aan het verstrekken voor de aanleg van kunstgras. Cemil vertelt hierover: 'Er zijn niet genoeg goede groundsmen. Omdat het onderhoud van de natuurgrasvelden niet goed gebeurt, zijn de onderhoudskosten van de velden te hoog, zeker na een droog seizoen. Omdat er tussentijds te weinig goed onderhoud wordt gepleegd, raken de velden verwaarloosd. Er ligt vaak alleen nog zand op een veld. Het gras is dan compleet verdwenen. De centrale overheid wil dit probleem oplossen met kunstgrasvelden.'

Een aantal jaren geleden begon de aanleg van kunstgras met minipitches, maar inmiddels geven deze partijen ook geld uit voor de aanleg van grote kunstgrasvelden. Daarnaast denken de overheid en alle sportbonden na over doorontwikkeling van de sportveldenbranche. Zo is niet alleen het kwaliteitssysteem voor kunstgrasvoetbalvelden aan het verbeteren, maar ook dat voor atletiekbanen.

Achtergrond

Cemil is vakbekwaam, zo blijkt al snel wanneer hij uitlegt over zijn achtergrond. Na zijn opleiding tot civiel-technicus begon hij in 2003 als marketingmanager te werken bij een veldenbouwer. Deze aannemer trad in contact met Kiwa Isa Sport met de vraag of zij hun velden kon keuren voor de oplevering. Na twee jaar vroeg Kiwa Isa Sport aan Cemil of hij een lokale keurmeester in dienst van Kiwa Isa Sport wilde worden. Cemil vertrok daarop naar Kiwa Isa Sport in Nederland voor een intensieve cursus van een maand. Hij leerde daar over de naleving van Fifa, IRB- en FIH-regels tijdens keuringen, het gebruik van alle meetinstrumenten en het schrijven van meet-

rapportages. Toen hij vervolgens de Fifa Round Robin had gehaald, was hij klaar voor het zelfstandig uitvoeren van veldtesten.

Werkactiviteit

Toen hij terugkeerde naar Turkije, kwamen bovendien zijn marketingskills erg goed van pas omdat er werk gegenereerd moest worden. Alhoewel het Turkse ministerie van sport en de Turkse voetbalbond de aanleg van kunstgrasvelden stimuleren, keken zij in het begin nog niet erg om naar de kwaliteit daarvan. Ook de leverancier en aannemer hadden nog vrij spel doordat de kennis over het product bij de opdrachtgever nog in de kinderschoenen stond. Tot slot maakt de Turkse wet het nog niet mogelijk om aanbestedingsregels op te zetten voor de levering en aanleg van kunstgras, waardoor het testen op eisen niet kan plaatsvinden.

'Er liggen in Turkije in totaal 3.150 sportvelden, waarvan 996 natuurgrasvelden, 420 kunstgrasvelden en de rest bestaat uit zandveldjes. Daarnaast liggen er in Turkije zo'n tienduizend kleine privéveldjes. Deze velden zijn aangelegd zonder dat er al te veel aandacht werd geschonken aan het onderhoud van het veld. Ik heb het ministerie van sport en de voetbalbond door de jaren heen overtuigd van het belang van kwalitatief goede velden. Elke week ging ik bij het ministerie in Ankara langs en bij de voetbalbond in Istanbul om te praten.' Ik won hun vertrouwen door kleine tests op de Fifa-norm voor ze te doen vlak voor de aanleg van een veld. Aangezien bij de aanleg van velden cowboypraktijken plaatsvonden, zoals het verwisselen van kunstgrasrollen in de nacht vlak voor de aanleg, hebben we in het eerste decennium van deze eeuw vaak een vierkante meter uit de klaarliggende kunstgrasrollen gesneden en deze later vergeleken met de geïnstalleerde kunstgrasmat. We keurden deze stukken uitgesneden matten met een labtest op vezeltype, vezellengte, hoeveelheid zand- of rubberinfill, op de kwaliteit van de shockpad en noem maar op. De uitkomst van deze onderzoeken maakten het ministerie van sport en de voetbalbond al snel duidelijk dat keuringen van alle velden, ook van de privéveldjes, een noodzaak waren; dat er iedere drie jaar een Fifa-test moet plaatsvinden, in elk geval op balrol, schokabsorptie en balstuit. Zeker nadat het ministerie al snel tegen grotere veldproblemen aanliep, is er een samenwerking ontstaan tussen Kiwa Isa Sport, het ministerie en de voetbalbond, die berust op een diepgaand vertrouwen.'

potentiële veldtestopdrachten, maar onderhandelt hij ook met de producenten, doet hij de veldmetingen zelf, schrijft de meetrapporten en stuurt referentiemateriaal op naar het lab in Arnhem. Daar wordt aan de hand van het meetrapport en de referentielabtesten een eindrapport geschreven. Die definitieve rapportage gaat naar Fifa, die het veld ten slotte vrijgeeft voor de pro-

Toename hartaanvallen

In zijn kruistocht voor kunstgrasveldkwaliteit werd Cemil wat geholpen door de omstandigheden, de 'grotere problemen' die hij eerder aangaf: rond 2011-2012 overkwam Turkije een golf van hartaanvallen op sportveldjes. Het betrof de kunstgrasveldjes op privéterreinen die werden uitgebaat door commerciële partijen. Wat bleek: er lag op veel van deze plaatsen veel te weinig tot haast geen rubberinfill in het kunstgras. De balrol was daardoor te hoog, spelers moesten op een extreem holletje lopen om de bal te kunnen halen. Omdat zij meer inspanning moesten leveren dan zij fysiek aankonden, was er een toename van hartaanvallen. Cemil: 'We hebben de balrol op deze veldjes getest volgens de Fifa-normen: die bleek in vele gevallen over de zestien tot achttien meter te zijn. Volgens de Fifa-regels mag de balrol maximaal twaalf meter zijn! Het ministerie van sport en Kiwa Isa Sport overtuigen in de tussentijd de commerciële partijen ervan om de veldkwaliteit optimaal te laten zijn met het argument dat de commerciële partijen een certificaat krijgen als hun accommodatie veilig is bevonden door de Fifa-keuringsinstantie.' Volgens Cemil is er geen sprake van kwaadwil bij de Turkse commerciële exploitanten. 'Zij kopen wel infill, maar de leverancier stopt er niet in.' Cemil ziet dat uiteindelijk iedereen blij is met de keuringen. 'Producenten ook. Zij zijn ervan verzekerd dat cowboys uit de markt worden verdreven en kunnen goede kwaliteit tegen een goede prijs blijven leveren.'

Over de grens

Niet alleen bewerkt Cemil de markt in Turkije. Geregeld reist hij de grens over. 'Ik bezoek geregeld de Irakese voetbalbond, want zij willen graag de Europese kwaliteitsregels toepassen op hun kunstgrasvelden. Ook vlieg ik naar Turkmenistan en Kazachstan. Deze laatste twee landen staan nog aan het begin van kunstgrasaanleg, maar hier is wel een markt aan het ontstaan.'

Kiwa Isa Sport is niet de enige partij die het gat in de Turkse markt heeft gevonden. Sportlabs en Labosport hebben ook een vestiging in Turkije. Het verschil volgens Cemil is dat Kiwa Isa Sport advies kan bieden waar de Turkse klant daadwerkelijk wat aan heeft. 'Kiwa Isa Sport doet niet alleen de keuringen, maar verzorgt ook hulp in het voortraject.'

Jacht op cowboys en onwetendheid

Aan de onwetendheid proberen Kiwa Isa Sport, de Turkse voetbalbond en het ministerie van sport iets te doen. Vanuit het ministerie worden per e-mail voorbeeldaanbestedingen verstuurd die de Turkse voetbalbond heeft opgesteld, zodat gemeenten een handvat hebben om hun aanbesteding op te baseren. Ook aan de achterkant proberen deze partijen kwaliteit te garanderen. 'Het ministerie van sport en de Turkse voetbalbond werken zo veel mogelijk met Kiwa Isa Sport samen. De overheid heeft ook haar eigen controleurs, maar die worden nog wel eens omgekocht door producenten om een oogje dicht te knijpen bij een keuring. Kiwa Isa Sport is niet om te

kopen.' De jacht op cowboys heeft wat opgeleverd. Volgens Cemil zijn er weinig marktpartijen meer die tegen bodemprijzen aanbieden. 'Er is nu hoogstens twintigduizend euro verschil tussen verschillende inschrijvingen. Ook zijn er nu vier lokale fabrikanten die Fifa-gecertificeerd zijn. Fabrikanten zitten in Turkije omdat tapijten in eigen land het goedkoopste zijn. Zij produceerden vorig jaar gezamenlijk elf miljoen vierkante meter kunstgras voor Irak, voor Turkmenistan 400.000 vierkante meter en voor Saudi-Arabië ook 400.000 vierkante meter. En dit jaar zal dat getal alleen maar toenemen.'

Professionalisering en groeistrategie

Als fieldmanager Cemil spreekt, komt hij rechtstreeks van het vliegtuig uit Nederland. Daar heeft hij de nodige meetapparatuur opgehaald, waar het de jaarlijkse kalibratie heeft ondergaan. Hij beschikte al over alle apparatuur, maar deze was een grote hoeveelheid om mee te nemen naar de verschillende veldtests. Wanneer hij reisde, kon de apparatuur niet mee met het vliegtuig, enkel in de kofferbak van de auto. Met name de reistijd maakte een veldtest kostbaar. Inmiddels beschikt Cemil over een paar koffers waarin alle meetapparaten hoogst efficiënt zijn opgeslagen. Hierdoor kan hij wél reizen met het vliegtuig en worden de keuringsprijzen interessant voor de klant. 'We hebben dit ontwikkeld om efficiënter te kunnen werken en met de opdrachtgever een vaste testdatum te kunnen afspreken. Alles past erin, prachtig,' lacht hij. 'De meetapparatuur voor de balstuit, balrol, torsie, balsnelheid, temperatuur en noem maar op. Nu kan ik op een dag heen en terug voor een test. Dit maakt het voor Kiwa Isa Sport mogelijk om niet alleen economisch en betrouwbaar te werken binnen Turkije, maar ook in het Midden-Oosten, Iran, Syrië, Azerbeidzjan, Turkmenistan, Kazachstan, Cyprus en Jordanië.' Naast de veldtesten kan Cemil meer, zoals subbase-metingen, die de ondergrond van de sportvelden doorlichten. Hij ziet voorziet een grote veldtestmarkt in Turkije en omstreken en wil daarop volop voorbereid zijn. 'Voetbal is erg geliefd in deze regionen. Het wordt erg veel gespeeld. Maar ook is er een toename van de aanleg van atletiekbanen, basketbalvelden en andere indoorvelden. Voordelig is dat de Turkse atletiekbond ook aanbestedingsregels aan het opstellen is, zodat instituten op basis daarvan kunnen keuren. Over een paar jaar zal ik het werk hier alleen niet meer aankunnen. Ik maak nu al tachtig vliegtuigvluchten per jaar.'

Rond 2011-2012 overkwam Turkije een golf van hartaanvallen op sportveldjes: er was te weinig tot haast geen rubberinfill in het kunstgras. De balrol was daardoor te hoog, spelers moesten voor de bal op een extreem holletje.